

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಪತ್ನಿ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರನ್ನು ದೇವೀಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಜಗನ್ಮತೆಯ ಪದವಿಗೇರಿಸಿದರು! ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಜೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಶಾರದಾ ದೇವಿಯವರು 'ಜಗನ್ಮತೆ'ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಳೆ! 'ಶಕ್ತಿ' ರೂಪಿಣಿ ಆಕೆ. ನಮ್ಮ ಬಳಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ, ಪಡೆದವರು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಸಹ 'ಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಕೊಡು' ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಕೊಡುವುದು-ಪಡೆಯುವುದು ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ದೈವೀಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರಿಗೆ ಹೊರಿಸಿದರು, ಶಾರದಾದೇವಿಯವರೂ ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದರೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, 'ಅವಳು ಶಾರದೆ, ಜ್ಞಾನದಾಯಿನಿ' ಎಂದು. ದೈವಾಂಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ 'ಸ್ಥಾನ'ದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮೆರೆದರು!

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು 'ಕಾಳಿ'ಯನ್ನು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಪಡೆದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 'ಶಕ್ತಿ'ಯೇ ಆದರು. ಹುಚ್ಚಹರೀಶನ ಕಾಟ ತಾಳಲಾರದೆ ಬಗಲಾದೇವಿಯಾಗಿ ಎದೆ ಮೆಟ್ಟಿ, ನಾಲಿಗೆ ಎಳೆದು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ದಾರಿಗೆ ತಂದರು. ನಾರೀಶ್ವರಿಯನ್ನು ಮೆರೆದರು.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸಾಧನೆ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಭವತಾರಿಣಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ದಿವ್ಯ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದ, ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಯೋಗ್ಯವಾದ 'ಶಿವಭಾವದಿಂದ ಜೀವ ಸೇವೆ' ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಇವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಅರ್ಹರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ವ್ಯಾಕುಲಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಗವತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟು ವ್ಯಾಕುಲಪಟ್ಟರೋ, ಈಗಲೂ ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಮಂದಿರದ ಮೇಲ್ಭಾಗವೇ ಮೇಲೇರಿ, ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಅಮ್ಮ, ಈ ದಿನವೂ ವೃಥಾವಾಯಿತು. ತಕ್ಕ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭವತಾರಿಣಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರು ಬಂದರು. ಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಚಂಡ ಶಿಷ್ಯರೂ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ತ್ಯಾಗ-ಸೇವಾ ಧುರೀಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜಗದ್ಗುರುವಾದರು.

ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನವೂ ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಶಿಷ್ಯರ ಆಹಾರ, ಪಾನೀಯಗಳ ಕಡೆ ಗಮನವಷ್ಟೇ

ಅಲ್ಲ, ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ತಾಯಿ' ಯಾಗಿ, ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಉಂಟು. ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಅಪೂರ್ವವಾದದ್ದು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಹಾಸಮಾಧಿಯ ನಂತರ, ಶಿಷ್ಯರುಗಳು ತಬ್ಬಲಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತೆ 'ತಾಯಿ' ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, 'ಸಂಘಜನನಿ' ಯಾದರು. ಇಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿರುವ 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠ ಮತ್ತು ಮಿಷನ್'ನ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮತ್ತು ಮಾತೃಶಕ್ತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಹೇಳಿ, ಗುರು-ಗುರುಪತ್ನಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಕಮ್ಮಿ ಅಂತ. ದೀಪ ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಅಭೇದ!

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿ ಯಾರೇ ಬಂದು 'ಅಮ್ಮ' ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವದ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸೆಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವಾಗ 'ಎಲ್ಲವೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರದು' ಎಂದು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಭೇದ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜಾತಿ ಮತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರದೂ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ - 'ಎಲ್ಲರೂ ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೇ' ಎಂಬ ಸಮಾನ ಭಾವ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಸಿಕನ ಮನೆಯ ಶೌಚಗೃಹವನ್ನು ತೊಳೆದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಹಸಿದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದರೋಡೆಕೋರನಿಗೆ ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿ, ಎಂಜಲನ್ನೂ ಬಳಿದರು. ಇಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತೆಗೆದಷ್ಟೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಇಬ್ಬರ ಜೀವನಗಾಥೆಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಓದಬೇಕು, ಆಗಲೇ ವಾಚಕರಿಗೆ ಈ ಅಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವವು. ಮಹಾತ್ಮರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಉತ್ತಮ ಬದುಕಿಗೆ ಕೈಮರವಿದ್ದಂತೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸಾಧನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಂಪು ಮಳೆ ಬೀಳಬೇಕಾದರೆ, ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕುದಿದು ಅವಿಯಾಗಿ ನಂತರ ವರ್ಷಧಾರೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಬೀಜ, ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಕೊಳೆತು, ಮೊಳೆತು ಸಸಿಯಾಗಿ, ಗಿಡವಾಗಿ, ಹೂವು ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣುಗಳಾಗಿ, ಸೇವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಮರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಮೌನ! ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜೀವನ 'ಮೌನಕಾಯಕ' ವನಸುಮದಂತೆ! ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು 'ಪತಿ'ಯ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆ 'ಸತಿ ಧರ್ಮ'ದ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸರಳ, ಸತ್ಯವಂತ, ನಿರ್ದೋಷ ದೈವೀ ದಂಪತಿಗಳು; ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು.

'ಜನನೀಂ ಶಾರದಾದೇವೀಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಂ ಜಗದ್ಗುರಂ |

ಪಾದಪದ್ಮೇ ತಯೋಃ ಶ್ರಿತ್ವಾ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ||' ❀

ಅಸ್ಸಾಮಿನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಶಂಕರದೇವ

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ಮಹಾಪುರುಷ ಶ್ರೀಮಂತ ಶಂಕರದೇವ (೧೪೪೯-೧೫೬೮) ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ಧ್ರುವತಾರೆಯಂತೆ ಬದುಕಿದವನು. ಆತನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಚಾರ್ಯನಾದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತನೂ, ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ನರ್ತನ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ ಕಾಣಿಕೆ ಅನುಪಮವಾದುದು. ಹಳೆಯ ಮೂಢ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಅನಾಗರಿಕ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವನು. ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯವೊಂದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ ಬಾಳಿದ ಸಂತ ಇವನು. ಕುಟುಂಬ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಬಾಳಿದರೂ, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ದೊಡ್ಡ ಭಕ್ತ; ಹತ್ತು ಹಲವು ದೈವಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣನ ಏಕಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ ದಿವ್ಯಪುರುಷನೀತ. ಹೀಗೆ ಶಂಕರದೇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಹಲವು ಮುಖವು. ಆತನ ಕೊಡುಗೆಗಳೂ ಹಲವು ಬಗೆಯವು.

ಮಾರ್ಚ್ 2016

ಒಂದೊಂದು ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಮಹಾಪುರುಷನೊಬ್ಬನ ಜನನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಸಾಮಿನ ಜನತೆಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡಲೆಂದೇ ಜನಿಸಿದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ ಶಂಕರದೇವನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನಕಥೆಯಿದು. ಲೇಖಕರು 'ವಿವೇಕಪ್ರಭ'ದ ಹಿಂದಿನ ಸಂಪಾದಕರು; ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿರುವ **ಬಹುಚಾರಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ**ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಲ್ಯ

ಶಂಕರದೇವ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಸ್ಸಾಮಿನ ನಗೌನ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬರಡೊವಾ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವನೇ ತನ್ನ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೧೪೪೯ ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಶ್ವಿನ-ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕುಸುಮವರ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಸಂಧ ದೇವಿಯವರಿಗೆ ಈ ಪುತ್ರರತ್ನ ಜನ್ಮತಾಳಿತು. ತಂದೆ ಭೂಯನ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಶಿರೋಮಣಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಕಾಯಸ್ಥ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದನು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಶಾಕ್ತರು; ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಆಕರದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಶೈವರು. ಅದಕ್ಕಂದೇ ಮಗನಿಗೆ ಶಂಕರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಶಂಕರನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದರು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವನ ಅಜ್ಜಿಯಾದ ಕ್ಷೇರಸುತಿ ಎನ್ನುವ ವೃದ್ಧಮಹಿಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದಳು.

ಬಾಲಕ ಶಂಕರ ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಆಕರೆಯ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ವಂತನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಪವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಆಟಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣ ನಂತೆ ಗೋವಳನನಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕಾಡುಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಶಂಕರನು ತುಂಬಿಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯನ್ನು ಸಲೀಸಾಗಿ ಈಜಿ ದಾಟಿದನಂತೆ! ಆತನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಈ ಬಗೆಯ ಅನೇಕ ಸಾಹಸ ಕಥೆಗಳು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿವೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಅವನ ಅಜ್ಜಿ ಅವನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಪುಂಡುಪೋಕರಿಯಾಗಿ ಅಲೆದಾಡಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತನಾಗುವುದು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಮನಗಾಣಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಕೊಟ್ಟ ಶಂಕರನು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ಶಂಕರನು ಅತ್ಯಂತ ಮೇಧಾವಿಯಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೊದಲ ಸ್ವರವರ್ಣ ಮಾತ್ರ ಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಆತನ ಗುರು ವಾದ ಮಹೇಂದ್ರ ಕಂಡಲಿಯು ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ರಚಿಸಿ ರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಂಕರನೂ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಸುಂದರ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಲಿತಿದ್ದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವರವರ್ಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇದ್ದವು!

ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಅಗಾಧ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತನಾದನು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯಗಳ ನಡುವೆ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇತರರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಇಡೀ ಜೀವಿತವೇ ಬೇಕಾಗ ಬಹುದಾದಷ್ಟು ಜ್ಞಾನರಾಶಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟನು. ತನಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡವರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಗುರುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದನು. ಗುರುಗಳು ಅವನ ಮಹಾನತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡರು.

ಒಮ್ಮೆ ಶಂಕರನು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ತಾಗ ದಿರಲೆಂದು ಸರ್ಪವೊಂದು ಹಡೆಯತ್ತಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಗುರುಗಳಾದ ಮಹೇಂದ್ರ ಕುಂಡಲಿಯು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ಬಾಲಕ ಶಂಕರನು ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನ ಅವತಾರವೆಂದೇ ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಅವನನ್ನು 'ಶಂಕರದೇವ' ಎಂದು ಕರೆಯಿರೆಂದು ಆದೇಶ ವಿತ್ತರು. ಹೀಗೆ ಬಾಲಕ ಶಂಕರನು, ಶಂಕರದೇವನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು!

ಶಂಕರದೇವನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಉಪಾಖ್ಯಾನ' ಎಂಬ ಖಂಡಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತನಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದನು.

ಯೌವನದ ಜೀವನ

ಶಂಕರದೇವನು ಈಗ ತನ್ನ ಊರಾದ ಬರಡೋವಾಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಾನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿನ ಶಿರೋಮಣಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದನು. ಅವನು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವವರೆಗೂ ಅವನ ತಂದೆಯ ಸೋದರಮಾವಂದಿರು ಭೂಯನ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಚಿಕ್ಕರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಯಾದರೂ, ಶಂಕರದೇವನು ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ತನಗಿದ್ದ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದನು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಭಾಗವತ ಮಹಾಪುರಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಯಿತು. ಭಾಗವತವು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವೇ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನಾಪಥವೆಂದು ಅವನು ಕಂಡು

ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಯೆಂದರೆ 'ಚಿಹ್ನಯಾತ್ರೆ.' ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ. ಶಂಕರದೇವನ ತಂದೆಯ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರಾದ ಜಯಂತ ಮತ್ತು ಮಾಧವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹಿರಿಯರು ಶಂಕರದೇವನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು: "ನೀನು ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತನಾಗಿರುವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗಾಗಿ ವೈಕುಂಠದ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಡು." ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಶಂಕರನು ಸಪ್ತ ವೈಕುಂಠಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಿ, ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ, ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮೃದಂಗ, ತಾಳ ಪೋಷಾಕು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಂಕರದೇವನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಶಂಕರದೇವನೇ ಈ ನಾಟಕದ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದನು. ಸೂತ್ರಧಾರನೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿದನು. ಈ ಚಿಹ್ನಯಾತ್ರೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಅವನ ಗುರು ಮಹೇಂದ್ರ ಕುಂಡಲಿಯು ನೆರೆದಿದ್ದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಭಿಕರ ಮುಂದುಗಡೆ, ಶಂಕರದೇವನನ್ನು 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರು' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದನು. ಅವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೂ ಕೆಲವರು ಶಂಕರದೇವನನ್ನು ಶರಣ (ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ) ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಶಂಕರನು ಮರುದಿನ ಬರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಅಂದಿನ ಸಂಜೆ ಭಾಗವತದ ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಕಂಧವನ್ನು ಅಸ್ಸಾಮೀ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ಅವನಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವನು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ 'ಉದ್ಭವ ಗೀತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಕೃತಿಯು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದ ಹಸ್ತಲಿಪಿಯನ್ನು ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದನು. ನೆರೆದಿದ್ದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಉದ್ಭವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಶಂಕರದೇವನ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವನು ತನ್ನ ವಂಶಸ್ಥರ ಮೂಲನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಅದು ತೆಂಬುಯಾನಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು. ಭೂಯಾನ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶಂಕರದೇವನು ಕೈಗೊಂಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಹೊಸದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಮಗಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಚತುರ್ಭುಜ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸುಂದರವಾದ ವಿಗ್ರಹ ದೊರಕಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಶಂಕರದೇವನು ತೆಂಬುಯಾನಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಯವನ್ನೂ ಕಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ದಿನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಭಗವಂತನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರವಚನಕಾರನಾಗಿ

ಶಂಕರದೇವನು ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೋಲ್ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ದಿನವಿಡೀ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯು ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಶಂಕರದೇವನು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನು ಯಾವ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಯೂ ನಿಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ತುಂಬು ಅನುಕಂಪದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಶಂಕರದೇವನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಯುವ ನೇತಾರನೆಂದು ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ, ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾಗವತ ಮಹಾಪುರಾಣದ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಸಂಗವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಲವು ಯುವಜನರು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು. ಪರಿಶುದ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವೈಷ್ಣವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶಂಕರದೇವನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು. ಅದರ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ, ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೂ ಅಸ್ಸಾಮೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಊರಾದ ಬರಡೋವಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ, ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಶಂಕರದೇವನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡಳಿತದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ವಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿವಾಹವೂ ಆಯಿತು. ಸದ್ವಂಶದ ಸೂರ್ಯಮತಿಯು ಶಂಕರದೇವನ ಪತ್ನಿಯಾದಳು.

ಶಂಕರದೇವನು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಜನರು ಅವನನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರುವೆಂದು ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಶಂಕರದೇವನು ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ, ಮುಂದೆ ಚೈತನ್ಯದೇವನ ಅನು

ಯಾಯಿಗಳಾದ ರೂಪ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಸನಾತನ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಸಹೋದರರೂ ಕೂಡ ಶಂಕರದೇವನ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಇದುವರೆಗೂ ರಾಜವೈಭೋಗದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸರಳ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವನು ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲ, ಅವನನ್ನು ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲದೆ, ರಾಧಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಜಟ ಎಂಬ ತಾಪಸಿಗಳು, ರಮಾಕಾಂತನೆಂಬ ಭಕ್ತ, ಕವಿ ಗೋಪಿನಾಥ - ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಶಂಕರದೇವನ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪುಣ್ಯಧಾಮವಾದ ಪುರೀನಗರದಲ್ಲೂ ಅವನು ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕಟಕ್‌ಗೆ ೧೪೯೩ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಶಂಕರದೇವನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ಹೀಗೆ ಶಂಕರದೇವನು ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಸುದೃಢವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದರ ಫಲವನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯದೇವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈತನ ಸಮಕಾಲೀನ ನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಕಬೀರನು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವನಿಗೆ ತನ್ನ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಂಕರದೇವನು ೧೫೦೯ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ತೆಂಬುಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮತದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಒಂದು ವಠಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೀರ್ತನಾಮಂದಿರವಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಶಂಕರನು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ಸೋದರಳಿಯನಾದ ಜಗದಾನಂದನು ಶಂಕರದೇವನಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಕೀರ್ತನ ಮಂದಿರವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭಾಂಗಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಶಂಕರದೇವನು ರಚಿಸಿದ 'ಗುಣಮಾಲಾ' ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥವನ್ನು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಗುಣಮಾಲಾ ಗ್ರಂಥವು ಭಾಗವತದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವತರಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅಸ್ಸಾಮ್ ದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಕೀರ್ತನಾ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹರಿಭಕ್ತಿಯ ಗಂಗೆಯು ಆ ರಾಜ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಶಂಕರದೇವನ ಬೋಧನೆಗಳು

ಶಂಕರದೇವನ ಬೋಧನೆಗಳು ಹಲವಾರು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುವುಗಳು. ಅವು ಶಂಕರದೇವನ ಗಾಢವಾದ ಧ್ಯಾನ, ತಪಸ್ಸುಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿಗಳು. ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರದೇವನು ಸದ್ಭಕ್ತರ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಸಂಗವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ದುಷ್ಟಸಂಗವು ಅಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಸಾಧಾರಣ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ